45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 111 Կ. ՊՈԼԻՍ ՕԳՈՍՏՈՍ 29/11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1901 28 ԶԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ 1319—29 ՕԳՈՍՏՈՍ 1317 ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճաssէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60 ղրշ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیازی و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولو داره مخصوصه

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Աղբանդներու գլխը.— Մանկապարէ Ա կրկին Ղրիմ ըսհելէ վերջ պէտք է շնչուիլ։

Դինը զոր վաճառականը կը պահանջէ և կամ իր ապրանքներուն վրայ կը դնէ, պէտք է շուկայի կամ հրապարակի ընդհանուր գնոյն համապատասխանէ կամ համեմատական ըլլայ։ Փալէց կ'ըսէ թէ «Հոն, ուր ո'չ մենաշնորհ կայ և ոչ ալ ընկերութիւն կամ «էնդիպէ» կազմուած է, շուկայի գինը միշտ գերազանցելի է. որովհետև անի (շուկայի գինը) միշտ համեմատական պիտի ըլլայ խնդրանքին կամ ապառումին, բերքերու կամ արտադրութեանց նուազութեան կամ առատութեան»։ Ով որ կրպակ մը կը բանայ, կամ ո և է կերպով մը իր վաճառելիք ապրանքները հրապարակաւ կը ցուցադրէ, կամայ ակամայ կը պարտաւորուի իր յաճախորդներուն հետ շուկայի գնոյն վրայ գործ ընել. որովհետև այս մտածումով և համոզումով է նաեւ որ ո և է մէկը իր կրպակին դուռը ափ կ'առնէ կամ յանձն կ'առնէ իր հետ գործ ընել։ Թէ՛ ծախող և թէ գնող պէտք է որ միշտ հրապարակի կամ շուկայի գինը նկատեն իբրեւ ջերմաչափ կամ ատիճանացոյց ապրանքներուն արժէքը խլնալուն կամ բարձրանալուն։ Այս հանգամանքը, առեւտրական մարդոց մտքին մէջ ձեւակերպուող այս ինքնածին և ինքնագոյ կանոնը՝ զոր մենք հոս պարզապէս ի գիր արձանացնելու դիրը կը կատարենք, դարերէ ի վեր շուկայի մարդոց միջեւ վաւերացուած անգիր պայմանագրութիւն մըն է, որուն դրժումը պարզապէս խարէութիւն կը նկատուի։ Երբ բարոյական օրէնքի և փոխադարձ պարտականութեան վրայ կը խօսինք, մեր առջեւ կ'ելլէ ուրիշ կարեւոր նկատելի խնդիր մըն ալ թէ «մարդ մը՝ որ գործին մէջ ձախողուած մը կրած է և իր պարտատէրները իրեն շնորհած են իր օրինաւոր պարքերը, ապարգային այս մարդը բարոյապէս պարտաւո՞ր է իր հին պարտքերը հատուցանելու, երբ վճարելու միջոց և կարողութիւն ունենայ»։ Արդարեւ ասի շատ փափուկ և ընդարձակ խնդիր մը, նիթ մըն է որուն համար ամէն պարագայի յարմար և նպաստաւոր կանոն մը կարելի չէ յայտնել կամ աւանդել։ Ձախողուած պարագային պարտականը միշտ պարտաւոր է քննել իր խիղճը և տեսնել թէ արդեօք գործած է ո և է Խբբդ-ա-ռ-ռիեան մը, սիալ հղէ-մը, անդէ-գ-ռ-ռիեան մը և կամ շ-ա-յ-ռ-ռիեան մը. եթէ կայ և երբ կարողութիւն ունի կամ ունենայ, բարոյապէս պարտաւոր է մինչեւ վերջին նաքարակիան իսկ վճարելու։ Իսկ երբ նա խղճի մտօք համոզուած է թէ վերը ակնարկուած պեղծումներէն և ո՛չ մին գործած է, նա դա՞նի մը իսկ վճարելու պարտաւոր չէ։

Արդէն վաճառականական օրէնքն ալ ինկատ կ'առնէ այս պարագան և պարկեշտ, անխարդախ ու անկարող պարտականներն ու մնանկացեալներն ազատ կը թողու իրենց պարտքերը հատուցանելէ։ Եւ որովհետև պարտքը խստմունքէն աւելի սուրբ և աւելի նուիրական չէ, հետեւաբար պարտքը հատուցանելու համար սահմանուած օրէնքը աւելի թոյլատու և նուազ խիստ է քան խստմունքի իրագործման համար սահմանուած օրէնքը։ Արդ, խստմունք մը կարելի է չնորհել, անպարտ հռչակել թէ՛ խղճմտութեամբ և թէ օրէնքով, և երբ մէկը իր խստմունքը գործադրուելէ անպարտ կը հռչակուի, այլ եւս անի պարտական չըլլար կատարելու։ Շատ պարզ է այս։ Օրինակով մը բացատրենք։ Եթէ խոստանամ մէկուն ձի մը, կամ 100 ոսկի նուիրել, կամ այս ինչ տեղն երթալ և կամ ա՛մս մը ձրիաբար աշխատիլ իր գործին մէջ և նա՝ ալ քաղաքավարութեամբ մերժէ ընդունիլ երթալ կամ գործել, այլ՝ եւս ես պարտաւոր չեմ ո՛չ տալու, ո՛չ երթալու ո՛չ ալ գործելու։ Խարդախ, և տարին վաճառականներ են անո՞նք որոնք խոյս կուտան իրենց խոստմունքները կատարելէ, և քանիներ կան առանիներ, որոնց համար բարոյական օրէնքը ո՛չ արժէք, ո՛չ ալ նշանակութիւն ունի։ Ասանկ վաճառականները բաւական է որ անգամ մը ազդեցիկ անձնաւորութիւնները սիրաշահին, բաւական է որ անգամ մը դիրք և ազդեցութիւն գրաւեն ընկերութեան մէջ, ա՛լ եթէ բան գործ չունիս պտոայ կանչէ, ոչ լսող կայ, ոչ ալ պատասխանող կայ, ա՛լ իրաւունքի նժարը ամէն պարագային այն վաճառականին քով է, թէ դու կը զրպարտես պարզապէս, և թէ ո՛վ գիտէ ինչ՞ձանր յանցանաց և թերութեանց մէջ գըտնուած ես՝ որ պարտաւորուեր է իր խոստմունքը կէս ճամբան թողուլ, կիսկատար ձգել, փոյթ չէ թէ անդին ամբողջ ապագայ Ջարդ ու փչուր եղեր է դու ալ հիմա թափառական մ'ես, հոգւով մարմնով կորսուած մը, մեծ մեղաւոր մը անոր համար, որ յիմարութիւնը կամ բարեմտութիւնն ունեցած ես, խաբուեր ես անոր փաղաքուշ խօսքերէն և խոստումներէն հմայուած և նախապաշարուած անոր ամենօրեայ «նկարագիր», «երկիրքը նայինք», «միշտ ազօթենք», «սուրբ ըլլանք» և այլն իր անարժան բերանին Դէղ ըրած քարոզաբանութիւններէն, իր մէն մի նայուածքէն՝ որոնք մէյ մէկ հաւատաքննութիւններ են։ Եզրակացութիւն.— Վաճառականական խստմունքները՝ որ տեսակէն ալ ըլլան, անթերի կատարելու է։ Տիպար վաճառականը և քրիստոնեան ա՞ն է, որ իր խոստմունքները անթերի կը կատարէ։ Իսկ ա՞ն՝ որ կը թերանայ, կատարեալ անպիտան մըն է, որ զուր տեղը կ'օրօրէ քեզ ունայն յոյսերով, ժամանակդ կը գողնայ, ծրագիրներուդ կը միջամտէ, ուրիշ խօսքով ուժերդ կը ջլատէ՝ կը կաշկանդէ քեզ։

Ս. Գ.

Նիկոմիդիա

ՎԵՆԵՏԻԿ

ՍՈՒՐԲ ՄԱՐԿՈՍ

Վենետիկի՝ Իտալիոյ գեղարուեստական այդ բազմաճոխ և ընդարձակ թանգարանին ստուարաթիւ հրաշալիքներուն մէջ Ս. Մարկոսի եկեղեցին է որ միշտ, բոլոր արուեստագէտներու և արուեստասէրներու դատողութեամբն ալ, առաջին տեղը կը գրաւէ։ Անոր արտաքինն ու ներքինը, երկուքն ալ ճոխ, երկուքն ալ չքեղ, բազմարուեստ, հնութիւններով զարդարուած, հին հարստութիւններու կոյսեր կը ծարաւեն իրենց մէջ։ Եկեղեցիին ճակատը՝ իրարու վրայ կ'երկարին մարմարեայ քանդակներով հիւսուած երկու շարք կամարներ, որոնց իւրաքանչիւրին մէջ հին գեղարուեստներու ճոխ մէկ նմոյշը կ'երեւի։ Ոսկեգոյն, ծիրանագոյն մօզաիգները կը փայլին արեւուն մէջ, մինչ անոնց վրայ սրսկուած կարմիրներն ու կանանչները կը վառին, կ'ոգեւորին և բոլոր պատկերները հմայող փայլ մը կը ստանան։

Կամարներէն վար սիւներ են որ կ'երկարին բազմադոյն ու բազմարուեստ, պորփիւրէ, օճաքարէ և սեւ ագնիւ մարմարէ ու կանաչաքարէ կերտուած պարզ ու կարճ բազմաթիւ սիւներ, որ կ'եզերեն ամբողջ երեք մուտքերը Ս. Մարկոսին։ Մէջտեղինն է ամենէն մեծն ու զարդարունը, հոնկէ ներս՝ տաճարն է։ Բայց բուն եկեղեցին սկսելէ առաջ՝ նախ բակ մը կը տարածուի առջեւդ՝ վերոնայի կարմիր ու ճերմակ փայլուն քարերով յատակուած։ Ամէն կողմէ, ամէն անկիւնէ ու խորէ, դեղին ու կապոյտ մոզաիքի հոսանքներ դուրս կը պոռթկան՝ առատ լոյսի ողողումին հետ խառնուած։ Քիչ անդին, արծաթեայ հսկայ դռնէն ներս՝ երբ եկեղեցին կը բացուի առջեւդ խոր ու խորհրդաւոր՝ տեսարանները կը փոխուին։ Կէս լոյս տխրաղդեցիկ մթութիւն մը կը տարածուի անթիւ ահագին սիւներու խոռոչներու մէջերէն ու սարսուռ ու պատկառանք կ'ազդէ։ Աղօթարան ու խորան, կամար ու մարմար, ամէնքն ալ նուրբ ու գեղարուեստական ու զարդարուն ու փայլուն, վենետիկեան գոյնզգոյն մոզաիքներու հետ դիրկընդխառն՝ կ'ողողեն աչքերդ աջէն ու ձախէն, մինչ վերէն, ահագին բարձրութիւններէ կախուած կանթեղներ՝ դանդաղօրէն երերակալով գեղնած լոյսի աղօտ շողեր կը նետեն տաճարին կամարներուն վրայ պատկերացող սուրբերու, առաքեալներու մեռելատիպ դէմքերուն վրայ։ Պատերը ամբողջ Պաղեստի տախտակներով ծածկուած, այլ երկար դարերէ ի վեր անխնամ թողուելով հինցած ու մաշած, հազիւ տեղ մը փայլին ու ցոյց կուտան իրենց բնական անմահական գեղեցկութիւնը։ Կը սքանչանայ արուեստասէրն ի տես այդ հրաշալեաց, ու մտովի դեռ վեր չնայած, ներդաշնակեցնելու համար վերն ալ վարին, հսկայ ու անսահման գմբէթի մը նստած կ'երեւակայէ այս տաճարին վեհութեան համապատասխան, այլ յանկարծ ու զարմացեալ կը մնայ երբ կը գտնէ հոն հինգ փոքր գմբէթներ, որք իրարու քով կը բացուին հինգ ամենատես աչքերու նման, ու կ'երկնանն դէպի վեր գրկած իրենց մէջ սուրբեր, մարմարոներ երամ երամ։

Ճակատը, ներս քաշուած մեծ խոռոչի մը մէջ կը կանգնի աւագ խորանը, փոքրիկ ու սիրուն, ոսկեփողփող ու ակնախտիղ, որուն վրայ չորս ընտիր այլ պարզ ու նուրբ սիւներ կը բռնեն ամպհովանի մը համակ քանդակ, մինչ անագապղինձէ արձանիկներու, աչատանկներու բազմութեան մէջէն Աստուածամայրի մը դողդոջուն նայուածքը կուգայ մարմնիլ հոգիդ ներս։

Արուեստագէտը կը հմայուի, նկարիչը կը հիանայ, ճարտարագէտը կը զմայլի և ամէն ոք կ'ապշի ի տես այդ հրաշալեաց խառնուրդին։ Խառնուրդ, այո՛, քանի որ չէ ան մասնաւոր ոճի հպատակող շէնք մը, այլ արաբական, բիւզանդական, գոթական և ուրիշ ճարտարապետական ոճերով ուրուագծուած, տարբեր տարբեր երկիրներու ազնիւ նիւթերով կանգնուած, աշխարհակալութեանց մէջ աւարի առնուած անթիւ հարստութիւններով ճոխացած, տարբեր դպրոցներու վերաբերող բազմաթիւ արուեստաւորներու ձեռագործին հաւաքածոյ մը միայն։

Ս. Մարկոսի տաճարէն քիչ հեռու և անոր շէնքէն անջատ, հոն՝ ուր համանուն հրապարակը նեղնալով կ'երկարի դէպ ի ծով, կը բարձրանայ զանգակատունը։ Լայն ու քառանկիւն ամրաշէն աշտարակ մը, որու հարիւր մէթր բարձրութեան վրայ, գագաթը, ոսկեգոյն ու ոսկեթիւ զուարթ հրեշտակ մը կը հակէ եօթը հսկայ զանգակներուն՝ որոնք խուլ զօղանջիւններով սարսուռ կը սրսկեն հաւատացեալ Վենետկեցիին հոգւոյն մէջ։ Հոն կը բարձրանան ճամբորդներ, այցելուներ, Վենետիկը իր ամբողջութեան մէջ տեսնելու համար, և արշալոյսն՝ այդ կենդանի նկարին որ հոնկէ կը պարզուի իրենց առջեւ, կը նային երկար ժամեր անձնձիր, ջուրի ու քարի, աւազի ու կոնտոլի խառնուրդ այդ քաղքին։ Հոնկէ, այդ բարձրութենէն, հրապարակն ալ հեռանկարի մը նման, ուրիշ ո՛և է կէտէ աւելի յստակ ու աւելի մաքուր կ'երեւայ։ Շրջապատուած երեք կողմերէն քարաշէն ճերմակ, հսկայ պալատներով, ու մէկ կողմէն Ս. Մարկոսի տաճարով, քարայատակ ու ընդարձակ, այլ կոկիկ ու զարդարուն սրահ մըն է այն պարզապէս։ Եզերքները լի են հատ և հսկայ սիւներու շարքերով, և անոնց վերնամասերուն վրայ անթիւ բարձրաքանդակներ ցցուած կը նշմարուին։ Գործ հին արուեստաւորներու, հոս ծեր մը կը տեսնես ալեւոր, որ կ'ընդողմանի ժայռի մը վրայ, հոն երիտասարդ մը որ ծաղիկներու մէջ կը պտռտի, անդին Ադամն ու Եւան կը կանգնին իրարու քով ամօթխած։

Սիրուն ու մանաւանդ գեղեցիկ է Սուրբ Մարկոս իր ամբողջութեամբ, Եկեղեցիով, Զանգակատունով և Հրապարակով և կը կազմէ Վենետկեցւոյ սիրելագոյն վայրը, քանի որ հոն կը դիմեն անոնք ամէն օր ամէն բանի համար։ Առաւօտները ժամերգութեան ատեն, երգեհոնի մեղամաղձիկ ներդաշնակութիւններուն հետ վերանալու, իսկ գիշերները՝ լոյսի ողողումներուն վենետկեան բիւրերանգ հայելիներու եւ ապակիներու մէջ ցոլացումին ատեն, Գիւլլիեի անուշ մրմունջի մը հետ յուզուելու, կամ զրդռուելու համար վակներու կարծր ու զօրաւոր մէկ շեչտին հետ զոր կ'արձակեն հեռուէն երաժշտական խումբեր։

Բ. Ն. ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Գերմանիոյ մէջ ինչ որ կը յատկանշէ դատարարակութիւնը, չարունակական հետապնդումն է ան՝ օգտակարին և գործնականին, որուն ապացոյցը կը տրուի արդէն գործունէութեան շատ մը տարբեր դետիններու վրայ։ Այս հետապնդումը մանաւանդ դատարարակութեան մէջ զգալի է, ուր անիկա թանձրացեալ (concrète) մէթոտներ կը կիրարկէ միայն՝ ազատն մտքին կատարելագործուած պաշտպանուած։ Ամբողջ դատարարակութեան իբր սկիզբ կը դնենք մանկապարէզը (Kindergarten), ճշմարտապէս ժողովրդականացած հաստատութիւն մը Գերմանիոյ մէջ, ուր ծնունդ առած է ան՝ Ֆրէօպէլի յղացումովը, գեղեցիկ գործ մը ինքնին, որուն անունը միտք կը ձգէ մանկական դատարարակութիւնը՝ համակ խնդ ու սիրունութիւն, որուն պէտքը արդէն Ֆէնէլօնի մը կամ Ռուսօի մը զգայուն հոգին ներքոյզած էր մեր երկրին մէջ. ափսար վարժարան մը՝ մանկապարէզը՝ մանկութեան առաջին շրջանին համար և որ ճիշդ մէջտեղը կը գրաւէ մօրենական յարկին ու տարրական վարժարանին։

Տղաքը մանկապարէզ կրնան ընդունուիլ՝ իրենց երեք տարեկան հասակէն, և այս վարժոցը մանաւանդ համատ ընտանիքներու պայմաններուն համաձայնեցուած է, որոնց տղաքը մեծամասնութեամբ հոն կը յաճախեն։ Եւ հոն հաւաքուած, պզտիկ մանչերն ու պզտիկ աղջիկները, իրենց ամբողջ օրը հոն կ'անցնեն՝ հո՛ն սատնալով իրենց նախնական կրթութիւնն ու դաստիարակութիւնը, մանկապարտէզապետհի մասնաւոր վկայականով պաշտօնի կոչուած տիկիններու վարչութեան տակ՝ զորոնք այս գործին պատրաստուած են բոլորովին մանկագիտական հետեւողութենէ մը ետքը, և սակայն երբեմն ասոնցմէ շատերն ալ մանկապարտէզներու ընկերակցութեան կը պատկանին լոկ թէեւ, բայց յօժարամիտ իրենց արամադիր ժամերը կը նուիրեն այս պզտիկներու գործին։

Ինչ որ ամէն բանէ վեր կը յաղթանակէ մանկապարտէզին մէջ՝ բացօդեային վայելքն է, բնութեան սէրն է։ Դպրոցի կեանքը պէտք է անցնի կարելի եղածին չափ (ինչպէս որ անուն ալ կը ցուցնէ արդէն) պարտէզներու մէջ, մօտակայ դաշտավայրերու մէջ, վերջապէս բոլոր այն տեղերանքը՝ ուր տղան իր մատղաշ զգայնութիւններուն համար պտիղ ու բնական սնունդ մը կրնայ գտնել ու իր երեւակայութեան համար նուազ սահմանափակ ու ծիծղուն հորիզոններ՝ զորս չի դաներ դասարանի մը մէջ։

Այս շրջանակին կու գան կը միանան նաեւ բոլորովին նահապետական դաստիարակութեան մը տարերքները, — մանկական պարեր, բոլորապարեր և ժողովրդական երգեր մանաւանդ, որովհետեւ երգը միշտ շատ կարեւոր տեղ մը կը բռնէ դերման դաստիարակութեան ամէն ատիճաններուն ալ վրայ. օրուան մէկ մեծ մասը կանուանոր ու կարգաւոր խաղերու մէջ կ'անցնի, կամաւոր վարժութիւններու գերեղիկ եռանդովը առաջնորդուած, և որով տղան երեւակայութիւնն ու յիշողութիւնը իրական օգուտ մը կը քաղէն։

Ճիշդ կրթութիւն ըսուածը սակայն բոլորովին չի բաղկանար մանկապարտէզէն, և տղոց ամէնէն տարիքոտները կարդալ, գրել, հաշուել և նոյն իսկ գծագրել կը սորվին, միշտ տակաւին Ֆրէօպէլէն սահմանուած եղանակներով, որոնք շատ տարբեր են երբեմն մեր դպրոցներուն մէջ գործածուածներէն։ Եւ ոչ մէկ վերացական (abstrait), յոգնեցնող եղանակ, ինչպէս ուսուցչին նոյնպէս աշակերտին համար. ամէնքն ալ գործադրութեամբ, կենդանի նաեւ զրաստուցիչ ձեւերու ներքեւ կը ներկայացուին աչքերու և երեւակայութեան առջեւ։ Ուսուցման այս այլազան գործողութիւններուն համար ամէնէն գործածական միջոցներն են լաւ յարմարցուած պատկերներ, որոնք գիւղանկարներ կը ներկայացնեն՝ քանի մը գլխաւոր մասերով որոնց անունը աւելի դիւրութեամբ մտքը պիտի պահէ տղան՝ եթէ անունց պատկերացումը ունենայ նաեւ իր առջեւ. այսպէս քիչ մը ատեն եւաքը, աւելի կամ նուազ անվարժ ձեռքով մը դէմքեր ալ պիտի գծէ. և ահա թէ ի՞նչպէս գծագրութիւնը օգտակար կրնայ ըլլալ։

Հետզհետէ ուրիշ ճարտարամտութեամբ գտնուած յարակից մասեր կը ծառայեն աւելի թանձրացնելու այս իրերու ծանօթութիւնը, զորս արդէն Բոլլէ կը դրոշմէ յիշողութեան մէջ. «Փայտէ պզտիկ քառակուսիներ կամ խորանարդներ են, երփնագոյն թուղթէ պատկերներ, կոչա շինուածանիւթեր, որոնցմով տղան պիտի փորձ ընէ իր մասնաւոր ըմբռնումին համեմատ, և ի՛ր տեսածին պէս, այն բոլոր առարկաները շինել՝ զորս իրեն կը ճանչցնեն իրականութեան մէջ։ Մանկապարտէզը կը բովանդակէ ուրեմն, ինչպէս կ'երեւայ, տրամաբանական ամբողջութիւնը այն միջոցներուն՝ որոնք սահմանուած են, ներդաշնակորէն և կանոնաւոր կարգաւորութեան մը մէջ, զարգացնելու տղուն գլխաւոր յատկութիւնները։ Այս տեսակ նախնական հաստատութեան մը արդիւնքները, ունին, ապահովաբար, բարեյաջող հետեւանք մը, ոչ միայն ապագայ դաստիարակութեան ամբողջական ընթացքին վրայ, այլ անհատին ամբողջ դաստիարակութեան վրայ։ Եւ կը կարծեմ կարելի հաստատել, առանց, որ և է նոր օրինակ մտածումի, թէ՝ բացօդեայ վարիրու բնութեան սահմաններու սէրը որ տղուն մէջ կը ներշնչուի՝ անոր մատղաշութեանը, քիչ բան մը չէ այն ճամբորդութեանց և արարքներու հեռադէն համար՝ որ հասուն Գերմանային կը յատկանշէ և աւելի մեծ իրաւունքով կարելի է ըսել որ թանձրացեալ իրերու վարժութիւնը, մանկապարէզէն սկսուած, առաջին կարգի պայման մըն է՝ կեանքը իր իրական և գործնական կողմովը ճանչնալու։

ՄՕՌԻՍ ՎՕԼՖ

ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Գարահիսար՝ ինչպէս գիտեն շատերը, Խիւտավէնտիկարի կուսակալութեան մէկ Միւթէսարֆութիւն է։

Միայն քանի մը տարիներէ ի վեր է որ կրթական նշմարելի առաջդիմութիւն մը, զարգացում մը կը ցուցնէ Գարահիսարի հայ հասարակութիւնը։ Իրաւ է որ հոս բաւական տարիներ առաջ վարժարաններ բացուած են մասնաւոր անձերու ձեռքով, սակայն անոնք չեն կրցած ընդհանուր օգուտ մը ընծայել Գարահիսարի Հայ հանրութեան կրթական զարգացումին, և ընդհանուր առաջդիմութեան մեծ դարկ մը տալ։

Գարահիսար ունի և ունէր միայն մէկ ազգային վարժարան, իսկ մինչեւ վերջին տարիներս ունէր քանի մը մասնաւոր վարժարաններ։ Մեզի պատմուածին նայելով, ասկէ երկու տարիներ առաջ, հոստեղի մասնաւոր վարժարանները ազգային վարժարանէն աւելի լաւ վիճակ մը ունին եղեր. սակայն կրնա՞ք ենթադրել երբէք թէ, վարժարան մը՝ որ ունի յիսուն կամ վեցեսուն աշակերտներ եւ՝ ՄԷԿ ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԻԱՅՆ, ունենայ աւելի բարձր դիրք մը, քան այս ազգային վարժարանը՝ որ կրնայ պահել հինգ կամ վեց ուսուցիչներ և ՄԷԿ ԲԱՆԻ ՏՆՏԵՍՆԵՐ (որովհետեւ մասնաւոր վարժարաններու վարողները թէ՛ ուսուցիչ են, և թէ՛ անտես միանգամայն)։

Պէտք է խոստովանիլ սակայն թէ՝ Ազգ. վարժարանը մինչեւ ասկէ երկու տարի առաջ չէր կրցած լաւագոյն դիրք մը ստանալ չնորհիւ... անճարակ ուսուցիչներու և տեսուչներու։ Այդ վարժարանի մէջ ասկէ երկու տարի առաջ դեռ գիտութեան և ոչ մէկ ճիւղը մտած էր։ Այսպէս մասնաւոր խեղճուկ վարժարաններու դոյութիւնը, և Ազգ. վարժարանին անկարող ձեռքերու մէջ ըլլալը Գարահիսարի կրթական զարգացումին նպաստած չէին։ Ճիշդ երկու տարի առաջ վարժարանին հոգաբարձութիւնը տեսչութեան պաշտօնը յանձնած էր Մեծ. Յակոբ էֆ. Պալպալեանի (Սաաբազարցի) որ իր Գաւառի և Պոլսի մէջ վարած երկարաժամանակեայ պաշտօններով շատ փորձառու եղած է իր փափուկ և ծանր գործին մէջ։ Այդ առնէն ի վեր Գարահիսարի ազգային վարժարանը սկսած է փայլիլ և կամաց կամաց լաւ դիրք մը քանել չնորհիւ տեսչութեան և հոգաբարձութեան անձանձիր ջանքերուն։

200 ոսկիի պիտէն այսօր 800 ոսկիի եղած է. և հարիւր, հարիւր

յիսուն աշակերտներու թիւը այսօր 700ը անցած է, և ամէն օր կ'աւելնայ. կը կարծուի որ 800ը պիտի անցնի։ Այս բաղդատումը կը ցուցնէ թէ երկու տարիի մէջ Գարահիսարի դպրոցը որչա՛փ առաջդիմած է.

Թէև չենք ուզեր մեր նիզակն չեղել, բայց հոս փակագիծի մը մէջ ըսենք թէ այս վարժարանը որ քիչ առեղի մէջ ունեցած է նախանձելի վիճակ մը, ունեցած է իր կոյր նախանձորդները. սակայն առանց վրայ չառ չպիտի ցաւէի երբ մէջերնին կրօնաւոր մը չգտնուէր՝ որուն ճանկը ինկան դպրոցին ուսուցիչներէն և ուսուցչուհիներէն մէկ քանին, որոնք հրաժարեցան կամ հրաժարեցուցուեցան։ Եւ այդ կրօնաւորին գործիքը եղող, հրաժարած մէկ ուսուցիչը Արեւելքի մէջ յօդուած մը գրեց, իբր թէ Գարահիսարէն, մինչ ինք Գարահիսար չէր, այլ Ատաքազար, որով կը յարձակէր դպրոցին ազգութեան և հոգաբարձութեան դէմ, այդ յօդուածը արձագանգ չգտաւ. և պատասխան մը չտրուեցաւ այդ վայրահայհոյութիւններուն և խո՛ղճ յօդուածագիրն ալ (որ հիմա կը զրաղի... գործնական երկրաչափութիւնո՛վ) կարծեց թէ տեսչութիւնը կամ հոգաբարձութիւնը հրապարակի վրայ ելլելու քաջութիւնը չունեցաւ։ Խո՛ղճ արարած...։ Թող խսկնին հիմա դպրոցին բոլոր թշնամիները, տեսնելով անոր յառաջդիմութիւնը. որովհետեւ ալ վստահ ենք թէ Գարահիսարի Ազգ. վարժարանը թէ՛ լեզուներու և թէ՛ դիտութիւններու կողմէ կը մրցի չատ մը վարժարաններու հետ. որո՞ւ չնորհիւ։ Անշուշտ տեսչութեան։

Տարի մը առաջ մասնաւոր վարժարաններէն մէկը փակուեցաւ, այս տարի մնացած երեք վարժարաններն ալ փակուեցան։

Այս դպրոցին մէջ կ'աւանդուին թուրքերէն, հայերէն, ֆրանսերէն և անգլիերէն լեզուները, մաթեմաթիքի ճիւղերը, բնական և բնապատմական գիտութիւններ, կրօնք, ընդհ. պատմ., աշխարհագրութիւն, տոմարագրութիւն և այլն։ Դպրոցը ունի 20 ուսուցիչ և ուսուցչուհի և հինգ վեց ալ ուրիշ պաշտօնեաներ։

Այս դպրոցէն զատ, Գարահիսարցին աշակերտներ ունի Պէրպէրեան վարժարանին, Գոնիալի Ձէնտանան վարժարանին, Իզմիրի ամերիկեան վարժարանին և Եւրոպայի այլ և այլ առեւտրական վարժարաններուն մէջ. կրնանք յուսալ ուրեմն որ Գարահիսար քիչ ժամանակի մէջ կրթական լաւագոյն ասոյեանի մը հասնի։

Գարահիսար մինչեւ հիմա ունեցած չէ ոչ լսարան մը, ոչ թանգարան մը, ոչ ընթերցատուն մը. սակայն կը յուսանք որ Տեսչութեան և Հոգաբարձութեան ջանքերը ի դերեւ չելլելով կը յաջողինք ունենալ լսարան մը և ընթերցատուն մը։

* * *

Հոս եկող լրագիրներն են.

7 «Մանղումէի Եփքեար», 6 «Բիւզանդիոն», 6 «Բիւրակն», 3 «Ձէրիւտէի Շարգիյէ», 1 «Արեւելք», 1 «Մասիս», 1 «Արեւելեան Մամուլ», 1 «Սուրհանդակ», 1 «Լոյս»։

Հոս տեղն է ուրեմն մասնաւոր ընել թէ մեզի վերաբերեալ թերթերուն մէջէն «Մանղումէ» քիչ ժամանակի մէջ մեծ ընդունելութիւն գտած է և ամենուն վրայ ալ առաւելութիւն ունի։

* * *

Քաղաքս ունի երկու եկեղեցի, մէկը մեծ և միւսը փոքր ու հին. երկու եկեղեցիներն ալ ունին երեքական քահանայ, որոնց մեծ մասը հայերէն չի գիտեր... միայն երկու քահանաներ կան որ հայերէն գիտեն և ուսեալ են։ * * *

ՄԵՐ ԴԱՒԱՌԻ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Դաւառի յօդուածագիրներէն կը խնդրուի բաց կարի կարճ գրել և զանազանութիւն մտցնել գրութիւններու մէջ. աւելի կը նախընտրուին գաւառի մը առեւտրական, արհեստական և երկրագործական շարժումներուն վրայ գրուած յօդուածները, ինչպէս նաև առօրեայ պարագաներէն կարեւոր լուրեր, և պատմական տեղագրական գրութիւններ։ Ամէն յօդուած խմբագրելու և ճշգրիտ տեղեկութիւններ և իրողութիւններ միայն պարունակելու է։

* *

Մեր աշխատակիցները պէտք է գիտնան թէ, մեզի ղրկուելիք յօդուածները, թղթատարական օրէնքի տրամադրութեանց համաձայն, չորս անկիւնները կտրուած պահարանի մը մէջ դընելով հինգ քարայի ներսիմնովն կրնան ուղարկել, փոխանակ նամակի մէջ ներփակելով 40 քարա վճարելու։

ԽԱՐԻՃԻՑԼ

ԱԼՄԱՆԻԱ.— Ալմանիա իմպէրաթորը վէ իմպէրաթորիչնան հաղարաթը սեպտեմբեր 7ռէ Քէօնիկսպէրկէ մուվասըլէթ իթմիշլէր տիր։ Պէօհիւք մանէուրալար գարիպէն պաչլանանագլար, վէ իշպու մանէուրալարա չիմտիռէ գատար էմսալը սէպգաթ իթմէմիշ պիր գուվվէի պահրիյէ իշթիրաք իտէճէք տիր։ Շէօյլէ քի, պէրլինճի սընրքիտան օլան 12 գրթա զրրը, 4 գրթա սէվսիրլ միւտաֆասընա մախսուս զրրը, 8 գրթա իբինճի սընրքի զրրը, վէ 22 գրթա Թորլրլ քի, ճէման 44 զրթա սէքինէ մանէուրալարա հաղրը պուլունճագ տըր։ Զօրօթ լիմանընտա գարաեա ասքէր չրգարմագ մանէուրասը իթրա օլունճագը զանն օլունմագտա օլուպ, գուվվէի պէրրիյէտէն տախի ալթը բիեատէ ֆըրգասըյա իբի սիւվարի ֆըրգասը. իբի բիչտար լիվասը վէ ալթը սարա Թորքի լիվասը մանէուրաեա իշթիրաք իտէճէքլէր տիր։ Իշպու մանէուրալարը մագաստ՝ Շարգը Բրուսիաեա հիճում իթմիշ օլան տիւմէնին Տանձիկտ արամտաղ պուլունան Ալմանիա օրտուսու թարաֆընտան Վիսթուլ նէհրինին զարալընտա թէվգրքի իտիլուպ, իրէրլէմէսինի մէնն իթմէք տիր։ Քիէլէն Տանձիկտ սեպտեմբեր 3ռէ վիրուտ իտէճէք օլան Ալմանիա տոնանմասը՝ էրթէսի կիւնիւ քէօմիւր ալաճագ վէ սեպտեմբեր 10-տա Զար վէ Վիլհէլմ հաղարաթը՝ տէնիզ իւզէրինտէ պիրիպիրլէրինի գարշըլաեաճագլար տըր։ Պու վէսիլէ իլէ Հօհէնձօլէրն զրրլըսընտա՝ պիր զիեաֆէթի քէշլիտէ գըլընըպ, սեպտեմբեր 11ռէ տախի տոնանմանընն բէսմը կէշիտինի իբի հիւբիւմատ սէյր ու թէմաշա էտէճէքլէր տիր։ Սեպտեմբեր 12 վէ 13ռէ՝ տոնանմանընն մանէուրասը վէ գարաեա ասքէր չրգարմագ թէճրիպէլէրի իթրա օլունճաղը կիպի, Մարիէնպուրկտան կէլէն 17ինճի օրտուսնընն քիչտար սիւվարիսինին իլէրու

նրն ժանտարմաա զապիթ թանիրնտ պիր. մանզուր պուլունմատրը տաբէեն պիտէմինէ պիլտիրիլմիշ տիր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ. վէ Ամերիգա սէֆիրէրի՝ Պաղը Ալիեէ կէլէրէք, խարիճիյեէ նազրրը բաչա հազրէթլէրիյլէ միւլագաթ էյլէմիշլէր տիր։

ՊԱՂՏԱՏ վիլաեէթմետ Հբլէ գաղսը մէրքէզինին Տիվանիյէեէ նազլմնէն տօլաեը, օրատա հաբրլաճագ վէ թամիր օլուճանագ հիւբիւմէթ դօնաղլա գէչլանրն եիւզ պին զրուչա թամիրի սէրատէթ իմիշ։

ԹԻՃԱՐԷԹ ՄՈՒԳԱՎԷԼԷՍԻ.—Տէվլէթը Ալիյէեէ իլէ Եունանիսթան արաբնտա ագաը մուգարրէր պուլունան թիճարէթ մուգավէլէնամէսի միւզաքէրաթնա մէՀմուր գօմիսիօն՝ բէնչէնպին կիւնիւ ագաը իմթիմա իտէճէք վէ Եունան մուրախասարրնա մուգարրէրաթը թէպլիղ էյլէյէճէք տիր։

ՍԸՐԹԻՍ. հուտուտ գօմիսէր վէ գօմանտանը գամիմագամ իլզ. Խալիտ պէյ՝ տէվր իչուն Իսկիբաղին հուտուտա կիթմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Գոհութեամբ կարդացինք երէկի Պաշտօնական լուրերու չարքին մէջ հետեւեալ պատուանշանները.

Գ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան՝ կեսարիոյ Առաջնորդ Տ. Տրդատ Եպսկ. Պալեանի և Բաղէշի Առաջնորդ Տ. Եղիշէ Վ. Զիլինկիրեանի։

Գ. կարգի Մէճիտիյէ՝ Խարբերդի Նորընտիր Պատ. Փոխանորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վ. Գալփաքճեանի։

Գ. կարգի Մէճիտիյէ՝ Լիմ Անապատի Վանահայր և Վանուց Առաջնորդական Տեղապահ Տ. Սահակ Ծ. Վ. Բագրեւանդեանի, ինչպէս նաեւ վերջինեալ ասպճանէն Մէճիտիյէի պատուանշաններ՝ Երզնկայի Առաջնորդ Տ. Դանիէլ. Ցակոբեան, Շ.-Դարահիսարի Առաջնորդ Տ. Սմբատ Սաատէթեան, Արաբկիրի Առաջնորդ Տ. Մուշեղ Սերոբեան, Կարնոյ Առաջն. Տեղապահ Տ. Զաւէն Եղիազարեան, Եդեսիոյ Առաջ. Տեղապահ Տ. Անանիա Հազարապետեան, Մշոյ Նորընտիր Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Խորոմ Պէհրիկեան և Տ. Բարկէն Կիւլէիէրեան Ծ. Վարդապետներուն։

Նոյնպէս, Բ. կարգի Մէճիտիէի պատուանշան՝ Ազգ. Պատրիարքարանի Ա. գործակատար Տէր Ներսէսեան Տիգրան էֆէնտիի, ինչպէս նաեւ Գ. կարգի Մէճիտիյէ՝ Պատրիարքարանի Բ. գործակատար Գասպարեան Յարութիւն, Պէրպէրեան Վարժարանի հիմնադիր-անօրէն Պէրպէրեան Ռէթէոս և Ազգ. Հիւանդանոցի գրասենեակի Տեսուչ՝ Խիւսավէրտեան Մագսուտ էֆէնտիներու։

Կը շնորհաւորենք ամէնքն ալ. այլ մանաւորապէս և սրտագին կերպով՝ մեծանուն դասապարակ Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեանը, որուն կրթական արդիւնաւէտ գործունէութեան քսանրհինգամեայ մօտաւոր յոբելեանը նուիրագործում մը կը սանայ Կայսերական այս բարձր գնահատումով։

—Ս. Պատրիարքը՝ այսօր հեռագիր պիտի քաշէ ի Խարբերդ, տեղւոյն առաջնորդական Փոխանորդ՝ Տ. Խաչատուր քահանային, զեկուցանելով թէ՝ Խարբերդի Նորընտիր պատրիարքական փոխանորդ Տ. Եղնիկ Ծ. վրդ. Գալփաքճեան մեկնած է մայրաքաղաքէն իր պաշտօնատեղին։

—Սամսունի և Ճանիկի Նորընտիր Առաջնորդ Տ. Ցակոբ Աշտ եպս. մօտերս մայրաքաղաքս կուգայ, և Պէշիկթաշի եկեղեցիին խուցը պիտի օթեւանի, մինչեւ որ իր պաշտօնը վաւերացնող Կայսերական Պէրատը եկնէ պաշտօնաթղթերը պատրաստուին։

—Արմաշու Դպրեվանքը դալ տարի իր հաշուոյն թոշակաւորաց վարժարան մը պիտի բանայ վանքին մէջ, ուր երբեմն հաստատուած էր Գեւոնդեանց վարժարան անուանով, հոգեւոյս Տ. Խորէն Սրբազան Աշըգեանի վանահայրութեան օրով։

—Տ. Ալան Ծ. Վ. Սրբոյնի նախաձեռնութեամբ, Արմաշ գիւղի մէջ, տեղւոյն գիւղական վարժարանին իբր կալուած, «Արմաշ» կամ «Արմաշ-Խան» անուանով ընդարձակ օթեւան մը շինուելու ձեռնարկուած է, 15 մեծակալ սենեակներով, որոնց ներքեւ դանուան խանութներ պիտի գտնուին։ Սոյն հաստատութեան կամ կալուածին շինութեանը համար խնայողութեամբ հանդերձ 500 ոսկիի չափ գումար մը ծախսուած է։ Շէնքին աստաղձները Ալանտուզի անտառէն ձրիաբար հայթայթուած են։

—Երէկ Տիարպէքիրի առաջն. տեղապահ Տ. Եղեկիէլ Վ. Արշակունիի տնտնախմբութիւնը ըլլալով, իրեն բազմաթիւ համակրող եկեղեցական և աշխարհական ազգայիններ այցելելէ զատ, մայրաքաղաքս գտնուող Տիարպէքիրցի պատուաւոր վաճառականները բնակարանը երթալով շնորհաւորեցին իր տօնադարձը։

—Վարագայ Խաչէն վերջը Արմաշու Դպրեվանուց վանահայրական և վերատեսչական փոխանորդ Տ. Ազան Ծ. Վ. Արծրունի Պոլիս պիտի դայ գաւառները հովուական պաշտօն մը ստանձնելու համար։

—Վեր. Յովհաննէս էֆ. Թորոսեան, երէկ առաւօտ Պատրիարքարան երթալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ս. Պատրիարքին հետ։

—Ս. Երուսաղէմի Պատ. փոխանորդ Տ. Դէորգ Սրբազան Երէցեանի եղբօրորդին Պ. Յարութիւն, հազիւ 21 տարեկան երիտասարդական թարմ հասակին մէջ մեռեր է Ռումանիոյ մէջ։ Այս դոյժը հեռագրաւ հաղորդուեցաւ Երէց Նորին Սրբազնութեան, որ կարի զգածուած կ'արտասուէ, վասն զի իր գերդաստանի յուսալից շառաւիղն էր նա, որ պատրաստուած էր այս տարի դեղագործութեան վկայագիր ստանալու։ Բայց աւա՜ղ, կողացաւի հիւանդութեամբ քանի մը շաբաթ տառապելէ վերջ՝ խեղճը իր մահկանացուն կնքած է։ Հանգուցեալը քանի մը տարիներ առաջ ալ՝ Օր. Մարի անուանով բարեկիրթ և ուսեալ քոյրը կորսնցուցած էր ծաղիկ հասակին մէջ։ Այս առթիւ, երէկ, բազմաթիւ եկեղեցական և աշխարհական ծանօթ անձնաւորութիւններ Երուսաղէմատուն այցելեցին և Տ. Դէորգ Սրբազանին իրենց խորին վշտակցութիւնը յայտնեցին վաղամեռիկ եղբօրորդւոյն համար։ «Մանզումէ» ալ այս առթիւ իր խորին վիշտը կը յայտնէ Նորին Դերապատուութեան։

—Նիկոմէդիա կը գրեն մեզ.—Օգոստոս 13ին տեղւոյս վաճառական դասէն Յակոբ էֆ. Մանուէլեանի կողակիցը և Կարապետ էֆ. Պոհաճեանի դուստրը Տիկին Սիմա Թիֆոֆ հիւանդութենէ մեռաւ ծաղիկ հասակին մէջ։

Հանգուցեալը շատ ազնիւ և բարեկիրթ բնաւորութեամբ օժտուած տիկին մըն էր, երեք որբ կը թողու։ Յակոբ էֆ. իր կողակցին յիշատակին համար, տեղւոյն Ազգային Վարժարանին կարեւոր գումար մը նպաստելու յօժարակամութիւն յայտնած է. կը յուսամ որ մօտերս յիշեալ նպաստին քանակութեանը մասին ալ գրելու առիթը ունենամ։

—Բանկալթիի Առեւտր. վարժարանի նախակրթարանէն չրջանաւարտ եղած են այս տարի Պ. Պ. Մելիք Շիրինեան, Գրիգոր Համբիկեան, Խաչատուր Զայեան և Սահակ Մխիթարեան։

Իսկ լեղուագիտական վարժարանէն Օրիորդք Մէլինէ Փապուճճեան. Զապէլ Յովհաննէսեան, Սրբուհի Գրաբամճեան և Նուարդ Ճիւպէրեան։

—Մեծ. Մկրտիչ էֆ. Ալչըճեանի հանգուցեալ մօր Տիկին Ալչըճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխանակ ծաղկեպսակի 100 ղրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս Մեծ. Կարապետ էֆ. Տավուտեան։

—Կրօնական Ժողովը վերջապէս գումարուեցաւ երէկ և հետեւեալ որոշումները արձանագրեց.—

1. Պօյապատէն Տ. Դարեգին քահանայի՝ քահանայական ձեռնադրութեան խնդրին առթիւ հասած գրութիւններուն, որոնք Ժողովին որոշմամբ յանձնուած էին առնապետ Տ. Գրիգորիս Սրբազանի, քննութիւնը աւարտած ըլլալով, յիշեալ Սրբազանին կողմէ տեղեկագիր մը ներկայացուած էր, զոր նկատողութեան առնելով՝ արտօնուեցաւ յիշեալ քահանային պաշտօնավարութիւնը Դաթէմունիի ամբողջ վիճակին մէջ՝ Բոչա գիւղերու հոգեւոր հովուութեան ու մատակարարութեան համար. և այս մասով գիր մը պիտի ղրկուի Դաթէմունիի առաջն. փոխ. Տ. Աստուածատուր քահանայի թէ Տ. Դարեգինի պաշտօնավարութիւնը հաստատուած է։

2.—Վանէն առաջն. փոխ. Տ. Սահակ Ծ. Վ., Յարութիւն սարկաւագի մասին գոհունակութեան գիր մը ղրկած էր. Ժողովը նկատողութեան առաւ այս գիրը և որոշեց գրել իրաւ թէ՝ տարաձայն է յիշեալ սարկաւագի ձեռնադրութիւնը, և յանձնարարեց որ առանց Պատրիարքարանի հաւանութեան ձեռնադրել չտայ զայն։

3.—Մարաշէն Արշակ սարկաւագ Զէյթունի մէկ վանքը երթալու համար հրաման կը խնդրէր. Ժողովը հարկ դատեց գրել Սսոյ կաթող. Տեղապահին որ իր հայրական հոգածութեան ներքեւ առնէ յիշեալ սարկաւագը։

4.—Կոյսերու անապատի վանահայրը գրով մը Բաղէշցի տիրուցու Համբարձումի անարժանութիւնը կը տեղեկացնէր՝ քահանայակոչութեան. Ժողովը հարկ դատեց իմանալ նոյն վանահայրէն թէ Համբարձումի էական թերութիւնը ի՞նչ է, որպէս զի ուրիշ տեղւոյ վրայ ալ ձեռնադրութիւն մը չընդունի։

5.—Տ. Յովսէփ եպս. իր կոյսերու Անապատի վանահայրութեան պաշտօնէն վերջնապէս հրաժարական տուած ըլլալով, Ժողովը ընդունեց զայն և իր տեղը կարգեց Սեբաստիայի Տ. Ստեփան Վրդ.։

6.—Աթէնքի Հոգաբարձութիւնը կը յայտնէր թէ Տ. Դարեգին քհ. ամսականի անբաւականութեան պատճառաւ հեռացած է և Պուրկա կը գտնուի. Ժողովը հարկ դատեց յիշեալ քահանայի ուշադրութիւնը գրաւել սա պարագային վրայ թէ իրաւունք չունի առանց որ և է տնօրինութեան մը, ինքնիրեն Պուրկայի մէջ քահանայագործութիւն ստանձնել, այլ պէտք է որ Աթէնք վերադառնայ, որուն եկեղեցիին վրայ արդէն կոչուած է։

7.—Թալասէն Ներսէս Վ. Ըչեդլեան յայտնելով թէ չի կրնար դիմադրաւել կուսակրօն եկեղեցականութեան և միանգամայն կը սիրէ իր եկեղեցիին ծոցէն չհեռանալ, կը խնդրէ որ առանց այլ եւս զինքը նեղելու՝ արտօնուի իրեն Հայ. Եկեղեցւոյ պակով պակուիլ։ Միեւնոյն ատեն յիշեալ վարդապետին նկատմամբ Կեսարիոյ Առաջնորդը տեղեկագիր մը ղրկած էր որուն մէջ մանրամասնօրէն անոր անցեալին վրայ տեղեկութիւններ կու տար. Ժողովը թէ վարդապետին խնդրագիրը նկատողութեան առաւ և թէ միւս կողմէն եպիսկոպոսին նամակէն տեղեկանալով որ յիշեալ վարդապետը կուսակրօն եկեղեցականութեան կոչուելէն ի վեր օգտակարութիւն մը չէ մատուցած, և նկատելով միանգամայն անոր անարժանութիւնը, ընդունեց ղրկուած հրաժարագիրը և որոշեց միանգամայն պաշտօնապէս հրատարակել զայն ի գիտութիւն Ժողովրդեան. իսկ Պասկի Խորհուրդի մասին որոշեց Ս. Հայրապետին տեղեկագրել ի պարտս պատշաճ տնօրինութիւն։

8.—Մարզուանէն Տ. Զէնոբ քահանայ ներում կը խնդրէր. Ժողովը յանձնեց տեղւոյն Առաջնորդին կարծեաց։

9.—Բարիզէն Մ. Փափազեան և Սոփոն Պէզիրճեան անուն ազգայինները կը խնդրէին որ Տ. Թադէոսի քահանայագործութիւնը արտօնուի Մարսիլիոյ մէջ. Ժողովը նկատելով որ Եւրոպայի հոգեւոր վիճակը կը պատկանի Ս. Կաթողիկոսին իրաւասութեան, հարկ դատեց իր ուշադրութիւնը հրաւիրել այս խնդրոյն վրայ և միւս կողմանէ յանձնարարեց խնդրարկուներուն իրենց դիմումը ուղղակի Ն. Ս. Օծութեան ընելու։

10.—Բզնի Բաղ. Ժողովը և առաջ. փոխանորդը առանձինն գրերով Վահրիճ վրդպ. ի հաշուական խնդրոյն նկատմամբ տեղեկութիւններ առած էին. Ժողովը հարկադրեց այս մասնէն նախորդ տեղապահ Տ. Վահրիճ վրդպ. ի կարծիքը առնել։

11.—Թօքատի Արիստակէս վրդպ. ին՝ Արեւելքի հրատարակութեանց դէմ բողոքը՝ Ժողովը լսել վրդ. ին վերաբերող անձնական բան մը նկատելով ինք իր կարգին որ և է կարդադրութիւն մը չընաւ։ Եւն. Եւն.։

ՀԱՅՃԷՊ ՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՃԷՊ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄԸ

Ժամանակ մը հին Քրիստոնէականները Ժողվելով, անոնց հակասութիւնները մատնանշեց Վիէննայի միաբանները։ Հ. Գաթրճեան Գրիգոր վարդապետ, իր «Հիմնական տարբերութիւն» անուն գրքին մէջ։

Այդ ատենները՝ մեր կրօնականներէն ոմանք զարմացան, և ապշութեամբ իրարու հարցուցին թէ՝ ի՞նչպէս եղած է որ ժամանակին հոգեւոր ժողովները ուշադրութիւն չեն դարձուցած ատոնց վրայ, որոնք այսօր իբր ապացոյց մեզ դէմ յառաջ կը բերուին։

Վերոյիշեալ գրքի հրատարակութենէն ետքը՝ իրարու յաջորդող Ազգային Վարչութեան Կրօն. Ժողովները՝ մեծ ուշադրութիւն դարձնել սկսան այն բոլոր կրօնական գրքերուն, զորոնք վաւերացնելու հարկը կը զգացուէր։ Նոյն իսկ հոգելոյս Տ. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազանին երկասիրած Քրիստոնէականները—Նախնական թէ Կրթականն—վաւերացնելու համար՝ Քննիչ Յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, որոյ անդամներն էին երկու հմուտ եպիսկոպոսներ, երեք վարդապետներ, երկու քահանաներ, և մէկ աշխարհական, որ էր, Յովհ. Պր. Տ. Կ. Տէրոյենց Պատուելին։

Զեռնահաս Արք—եպիսկոպոսի մը աշխատասիրած Քրիստոնէականներուն համար՝ երբոր այսչափ խիստ քննութիւն կը լլայ, որպէս զի Հայ. Եկեղեցւոյ հոգւոյն և աւանդութեանց հակառակ բան մը չի գտնուի, ինչպէս կարելի է որ աշխարհականի մը՝ Ս. Մանուկեանի «Մաղկաքաղ Քրիստոնէական վարդապետութեան եւ Եկեղեցական գիտելիքներու» անուն նոր գիրք մը, որոյ սպառման հոգը՝ Դաւթեան գործակալութիւնը ստանձնած է, չէ յանձնուած դէթ մէկ քանի պատմագէտ Եկեղեցականներու, որպէս զի Դերաշնորհ Տ. Վահրամ Ս. Եպիսկոպոս Մանկունիին— իբր քննիչ— աչքէն վրիպածները՝ դէթ երկրորդ կամ երրորդ մը տեսած ըլլար, քանի որ Կրօն. Ժողովը, նա մանաւանդ Ս. Պատրիարքը՝ քննիչ-Սրբազանին վրայ նետելով պատասխանատուութիւնը, վաւերացուցած է պաշտօնապէս։

Եւ այդ գրքին մէջ՝ ի մէջ այլոց, կը կարդանք այն բանը, որու համար երջանկայիշատակ Տ. Կարապետ Վարդապետ Շահնազարեանց, և անկէ առաջ՝ շատեր մաքառած, վիճած, հերքած, և հրատարակութիւններ բրած են։

Կը հաւատայի՞ք, որ արդի նախանձայոյզ Կրօնական Ժողովոյ օրով, պաշտօնական վաւերացման ներքեւ հրատարակուի այնպիսի դասական գիրք մը, որ մեր Եկեղեցւոյ հակառակորդներուն ձեռքը՝ իբր զէնք ծառայէ, և անդամ մը ևս հաստատէ «Հէնոկեան Տարբերութիւն» անուն գրքին հեղինակին կարծիքը։

Բայց ո՛վ կը հաւատայ թէ՝ Կրօն. Ժողովոյ Դեր—Ատենապետ Սրբազանը կարդացած ըլլայ սա՝ տողերը.

«Ս. Գրիգոր ճգնութեան միջոցին երբեմն ժողովուրդի մէջ իջնելով կը քարոզէր, կը մխիթարէր զանոնք հոգեպէս և յոգոյ նորէն կը դառնար իր ճգնարանը։ Այս միջոցներուն է որ Կոստանդինոս կայսրը քրիստոնէութիւնը կ'ընդունի, սոսր համար Ս. Գրիգոր կերթայ Հռովմ կայսրը շնորհաւորելու և իր ուրախակցութիւնը յայտնելու։

Հռովմէն դառնալէն ետքը Ս. Գրիգոր նորէն կ'առանձնանայ իր ճգնարանը։»

(Տե՛ս Մագիստրոս, երես 45)

Մենք մեր մասին չենք հաւատար, զի մի՛ դուցէ յետ վաւերացման՝ նեռածուած կամ աւելցուած ըլլայ։

Ինչ որ ալ ըլլայ, մենք կը կարծենք թէ քննիչ Սրբազանը՝ անմիջապէս դէթ այդ տողերը ջնջել պիտի տայ յիշեալ դասագրքին մէջէն։ Եւ քաջայոյս ենք որ Ազգ. Վարչութեան պատասխանատու Կրօնական Ժողովն ալ յետ այսորիկ իր ուշադրութիւնը աւելի պիտի տարածէ իրեն ներկայացեալ կրօնական գրքերուն, և մանաւանդ կրօնի ուսուցման դասագրքերուն վրայ։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Երկուշաբթի ժամ 5ին, Գատըգիւղի Ս. Թադէոս եկեղեցին մէջ հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ Արմաշու Դպրեվանուց փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեանի եղբօր՝ Ագրիպաս էֆ. ի դստեր Օր. Արուսեակ Դուրեանի պսակադրութեան հանդէսը ընդ Օհնիկ էֆ. Մինասեանի, կնքահարութեամբ Հիւրմիւզեան Արտաշէս էֆէնտիի։

Եկեղեցական արարողութեանց կը նախագահէր Ս. Պատրիարքը, շուրջը ունենալով Պատ. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան և Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան, ինչպէս նաեւ Տ. Տաճատ, Տ. Եղնիկ, Տ. Բարկէն, Տ. Ազան, Տ. Թորգոմ, Տ. Ներսէս, Տ. Վահրիճ, Տ. Թաթուլ, Տ. Տիրայր, Տ. Մատթէոս վարդապետները և Արմաշու Նորընծայ Տ. Գրիգորիս, Տ. Դաւիթ և Տ. Եղիշէ արեղաները։ Օրուան պատարագիչն էր Տ. Թաթուլ Վ. Դուրեան։ Ս. Պատրիարքը այս առթիւ իմաստալից քարոզ մը տուաւ կէս ժամու չափ, քնարան ունենալով «Ոչ են երկու, այլ մի մարմին» Քրիստոսի պատգամը։ Պսակի Աւետարանը կարդաց Պատ. Փոխանորդ Սրբազանը։ Զեռնտուութիւնը ստորագրեցին Տ. Կարապետ աւագ քահանայ Սանտալճեան և Տ. Տաճատ քահանայ Փաշայեան։ Գինորհնէքի Աղօթքը ընթերցաւ Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան։

Յետ եկեղեցական արարողութեանց, Ս. Պատրիարքը և եկեղեցական հարք, նորապսակք և ազգականք բազմաթիւ կառքերով առաջնորդուեցան Դուրեան էֆ. ի բնակարանը, ուր ի պատիւ բազմականաց մեծարանքներ եղան և ընդունելութիւնք կատարուեցան։

Յետոյ բազմականաց մէջ կարծեաց լուրջ փոխանակութիւններ եղած են Մխիթարեանց բռնած ուղղութեան և քաղաքականութեան նկատմամբ հանդէպ Ազգ. Պատրիարքարանի և համահարազատ Վիէննայի Հարց։

Ա Զ Դ

Պօյանի Գիւղի Ազգ. երկսեռ վարժարանին համար վարժուհիի մը և դասատուի մը պէտքը ըլլալուն, փափագողները կրնան դիմել Էմին Պէյ խան Դասպար էֆ. Ֆէնէրճեանի Ն° 9։

''ԼՈՅՍ,, ԻՆ

Մարդ մը որ Սարբեան Տպարան անկիւն մը ապատանած ու ինքնիրեն խմագրի դ-- տուած է՝ շաբաթ օրուան իր ցախուտուքներու կոյս թերթին մէջ «Մանզումէ»ի դէմ հատուած մը կը հրատարակէ որով անկրթութեան առաջին մրցանակը կրնայ վաստկիլ։ «Պրաւօ՛»։

Կը ցաւինք որ այս մարդը Նորելա «Մանզումէ»ի ամէնէն անհնան մէկ աշխատակիցը եղած է 7-8 տարի առաջ։ Պէտք է դիտալ որ երբ իր հայրը կամ կը ծծէր դեռ «Մանզումէ»ն գոյութիւն և համբաւ ունէր։ Եթէ մեզի դէմ իր անկիրթ պորթկումները անոր համար է որ թերթ չենք փոխանակեր իրեն հետ՝ կ'իմացնենք իրեն թէ մենք թերթ կը փոխանակենք անոնց հետ որոնց թերթէն քան մը կրնանք հասկնալ կամ օգուտ մը քաղել իսկ՝ անոնք զորոնք վերջը պիտի ստիպուինք ապուխտավաճառներու ծախել օրան տաբը փարայի, անոնք կը մերժենք, ինչպէս Փափազեանին խմագրած թերթը։ Բուն խնդիրը սակայն տարբեր է. մենք իրեն թերթ չենք խրրկած և դրամ ալ չենք պահանջած։ Իսկ ինչարարի ցրուիչէն թերթ զներ է ապառիկ, և դէշը հոն է որ ցրուիչը իրմէն դրամ ուզեր է ճիշտ այն ատեն՝ երբ Պաղլար պաչիի կաղինօյին մէջ ֆոմբ խաղալով քովը ունեցածը վրայ տուած է։

Մենք համատութեան և քաղաքավարութեան ամէն պայմանները կը յարգենք՝ սակայն երբ մէկը մեզի ստիպէ տարբեր ջուրերու մէջ ձուկ որսալ այն ժամանակ՝ զինքը մեր կարթին կը ընելու կերպերը կրնանք դիտալ։

Այս անգամ այսչափ Մ. Փափազեան։ Յաջողութիւն եթէ կը փափաքիք։

ԹԷՂԷԿՐԱՖ

ԱԳՇԱՄԲԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԵԱՐ

ԲԷՇԹԱ, 9 սեպտեմբեր.— Իմբէրաթօր Ֆրանսուա Ժոզէֆ հաղրէթլէրի՝ պու կիւն պիլա հատիսէ Մաճար Բարլամէնթօսընը թաթիլ իթմիշ տիր։

Միւշարիւէյ հաղրէթլէրի՝ Մէքսիկա սէֆիրի միսիս Լիրանտաեի նէզտինէ գապուլ իթմիշ տիր։

ՍՕՖԻԱ.—Բէյիսը նուզղար Գարավէլոֆ էֆէնտինին խթիֆա իտէճէի հաղգընտա պաղը կաղէթալար թաֆքնտան իչէ դըլընան բիւմանէթ թէքզիպ օլունուեօր։

ՊԵՐԼԻՆ.—Իմբէրաթօր հաղրէթլէրի՝ Ամերիգաեա իչլէէն Ամման վաբօրլարը իչին Ինկիլթերատա քեանն Սուլթանթէնուն եէրինէ Տուլը լիմանընընն իսկէէ իթթիխազ օլունմասը հաղգընտաքի թէքլիֆի գաթիյէէն գապուլ իթմիշ տիր։

ՔՕԲԵՆՀԱԳ.— Զար հաղրէթլէրի՝ Ինկիլթէրա Գրբալը հաղրէթլէրի իլէ ուղուն պիր միւլագաթտա պուլունմուշ տրը։

ՏԱՆԶԻԿ.— Զար հաղրէթլէրինին եարբն պուրատա մուվաֆֆէգիյէթինէ խնթիզար օլունուեօր, Միւշարիւէյ հաղրէթլէրի՝ պուրատա Ամմանիա Իմբէրաթօրը հաղրէթլէրի իլէ միւլագը օլաճագ տրը։

ՖՐԱՆԳՖՕՐԹ.—Ամմանիա մալիյէ նազիրը սապրգը Մ. ը Մէկքէլին սուրէթը վէֆաթընա տաիր զիյարէթի մաւիմաթը միթէմմիմ իսթիհսալ օլունմուշ տրը։ Նազիրը միւշարիւէյ՝ պատէզտար կէզմէեէ չըգմըշ իսի։ Ագշամ ճէրիսէլէրինի միթալէա իթթիքատէն սոնրա, կիճէ եարբը եաթմըշ օլուուշու հալտ, սապահլարէն եաթաղընտա ճանրը պուլունմուշ տրը։ Հէքիմլէր սէքթէէ գալպտէն վէֆաթ իթթիսինի պէեան իսթիշլէր տիր։ Ճէնազէ էսնիմիւզատէի չարչէնպին կիւնիւ գալարբրլաճագ տրը։ Իմբէրաթօր Վիլհէլմ հաղրէթլէրի՝ միւթէվէֆճանը սիւլէսինէ պէեանը թասաղիյէեէթ էյլէմիշ տիր։

Վիէննա.—Իմբէրաթօր Ֆրանսուա Ժոզէֆ հաղրէթլէրի՝ Վաշինկթօն սէֆարէթի վարթասըյա պէեանը թասաղիյէեէթ էյլէմիշ տիր։

ՊԵՐԼԻՆ.— «Նորտօյչէ Ալկէմանէ Յայթունկ» կազէթասը՝ Ամմանիա իմբէրաթօրընն բէիս մըսթը Մաք Քինլիեէ պիր թէլէկրաֆնամէ քէչիրէ իտէրէք, սէրիան իթթիհատտա օլմասը իչուն, թէմէննիյաթը խալիսանէէ պուլունմուշ տրը։

ՊՈՒՅԱԼՕ.— Բէիս մըսթը Մաք Քինլիյին սեվալը սըհհիյէսի թէպէտիւլ իթմիշ տիր։ Ագշամ նէյր օլունան բարօրտա, սեվալը սըհհիյէսինին ֆէնալաշմասընը պէեան օլունմուշ տրը։

ԲԷՇԹԱ.—Պու կիւն բարլամէնթօնընն ժանտարմաա զապիթ թանիրնտ պիր. մանզուր պուլունմատրը տաբէեն պիտէմինէ պիլտիրիլմիշ տիր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ. վէ Ամերիգա սէֆիրէրի՝ Պաղը Ալիեէ կէլէրէք, խարիճիյեէ նազրրը բաչա հազրէթլէրիյլէ միւլագաթ էյլէմիշլէր տիր։

ՊԱՂՏԱՏ վիլաեէթմետ Հբլէ գաղսը մէրքէզինին Տիվանիյէեէ նազլմնէն տօլաեը, օրատա հաբրլաճագ վէ թամիր օլունանագ հիւբիւմէթ դօնաղլա գէչլանրն եիւզ պին զրուչա թամիրի սէրատէթ իմիշ։

ԹԻՃԱՐԷԹ ՄՈՒԳԱՎԷԼԷՍԻ.—Տէվլէթը Ալիյէեէ իլէ Եունանիսթան արաբնտա ագաը մուգարրէր պուլունան թիճարէթ մուգավէլէնամէսի միւզաքէրաթնա մէՀմուր գօմիսիօն՝ բէնչէնպին կիւնիւ ագաը իմթիմա իտէճէք վէ Եունան մուրախասարրնա մուգարրէրաթը թէպլիղ էյլէյէճէք տիր։

ՍԸՐԹԻՍ. հուտուտ գօմիսէր վէ գօմանտանը գամիմագամ իլզ. Խալիտ պէյ՝ տէվր իչուն Իսկիբաղին հուտուտա կիթմիշ տիր։

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱՍԸ

ՊՈՒ ԿԻՃԷԻՔԻ

Սեպտեմբեր 10, 1901

Ֆրանսզ էսնամը	101.77
Ռէյժի	310
Գօնսօլիտ.	24.90
Շըմէնտֆէր	103.50
Պանդ. Օթօման	526
Թրանսվալ	83.75

ԲԱՄՈՒՐ ԲԻՒՑԱՍԸ

Լիվրբուլ, 9 սեպտ.— Սթօք բիւցասը սաբին։ Էօյլէյին սաթը 5000 պալեա, իսխալաթ 1563 պալեա։ Էօյլէէն պիր պուչուգ սաթ սօնրա իշթալբճա, 5000 պալեա Ամէրիգա բամուղը սաթըլմըշ տրը։ Միւսթագպէլ թութկուն. լիպրասը 4 5/64 բէննիյէ թէնէզիլ էթմիշ տիր։ Ֆիյաթը ճարի՝ 4.40 1/2 - 64 բէննի, նոյեմբեր 4.18 1/2 - 64։

ՊՈՒՂՏԱՏ

Նիւ-Եորգ.—Գըյլբէդ գըրմըզը պուղտայ 75 սէնթ սեպտ. թէնզիլ 1/2 սէնթ, դեկտ. 76 7/8, թէնզիլ 7/8։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսն. Ռում տիւն ագչ. գաբ.	26—30
» » » էն եիւքսէք	26—32
» » » էն աչաղը	26—29
Ռումէլի չըմէն. ագչ. գնան.	102—
» » էն եիւքսէք	102—37
» » էն աչաղը	102—

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Ռէյժի ագսիսնը Օս. լիր.	13—10
Սիկարէթ Ա.	—88
» Բ.	—45
Թրամվայ	5—80
Ժուխանս	1—65
Օպլիկասիոն Թրամվայ	478—
Ասիւրանս	3—80
Դրէսի ժէնէրալ	0—10
Սօսիէթէ Օթօման Իսկի. լիր.	0—12
Լօրիսմ	58—
Պանգ Նասիոնալ տը Կրէդ	408—50
Թրանսվալ	82—
Բընթըմ Թանվիլթը	461—
Դրէսի Ֆոնսիէ էժիբսիէն	264—
Անատօլը չըմ ագսիսնը	9—25

ԱԴԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղր. տան	ղր. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—05
Մէճիտիյէ	99—
Իսկիլիզ լիրասը	110—02
Ֆրանսզ ալթունը	87—23
Բօլ	90—20
Գրէմից ալթունը	51—08
Դարպօն գայմէսի	8—58

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 1 Սեպտ.

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	109—05
Բարիզ 3 այ վատէլի	22—96 3/4
Ֆիորէն Մանտա	——
Վիէննա չէքի (գուլդն)	——

Բարիզ 9 Սեպտ.

Ֆրնս էսն. 4% ֆր.	101—87
» » 4 1/2 %	101—90
Եէնի Օսմ. էսնամը աչըլը	24—92
» » դաբանը	24—90
Ռումէլի չըմէնտֆէրի	103—25
Օսմանը Բէյժիսի էսնամը	310—
» Պանգաը	526—
Գրէտի Լիոնէ	1042—
Իթալիա էսնամը	98—85
Բաիորիթէ Թիւրք	500—
Օսմանիյէ	457—
Տուան Օթօման	510—
Սբանիոլ	71—87
Թրանսվալ	83—50
Գամպիս 3 այ վատէ	25—230
Դրէսի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն	—

Պէրլին 1 Սեպտ.

Ռումէլի չըմէնտֆէ. (մարգ)	100—50
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիս	20—

ՏՕՔԹՈՐ ԳՕՍԹԱՔԻ ԲԻԼԱՅՏԻԹԻ

Բարիսաէ իքմալը թանսիլ էթմիշ վէ Եվրոքանդն էն մէշհուր խասթախանէլերինէ ամէլիկսաթ կէօրէրէք, օն եէսի սէնէ տանի եքրաի թըպապէթլէ քէսպը վուգուճ էյլէմիշ տիր։

Թապիպը մուսաիլէյհ կէօհիւս վէ միսէ իլլէթէրինի եանի նէգլէի սասրիյէէի, նէֆէս տարլըղընը, ագ ճիկեր ուֆունէթլէրինի խուսուսիլէ վէթէմ խասթէլիսինի, իսթիհարարնա միլղմին էօքսիրիւք վէ տամարլարընը թէսալլուպ իթմէսինի, էմրաղը գալպիյէէի, հազմսըզլըղը, ինգբպազը, միլղմին խոնալը, միսէ աղրըսընը, միսէ կէնիշլէնմէսինի, գանը պասուրը, գաբընտա սու տօլմասընը, գարաճիեր խասթալըգլարընը, իարարտա չէքէր վէ եուսուրթա ագը պուլունն սասընը, էմրաղը միքրոպիյէէի վէ գան խասթալըգլարընը վէ հեր ճինս չօճուգ խասթալըգլարընը՝ թէրագգիսաթը ֆէննիյէ մուճիպլիճճէ էն սօն ուսուլը թըպպի վէճճէլ թէտավի էյլէր։

Թապիպը մուսաիլէյհ՝ տեղրթ սէնէ պիր միատէթ զարֆընտա վասի պիր ֆքէնկի խասթախանէսի սեր թըպապէթինէ պուլունարագ, պու էնտաէ խուսուսի թէտավի էյլէսիսի խասթալարտան մասաա, ֆքէնկիսէ վէ պէլ սօղուգլուղունա միսպէթլա օլմուշ տեղրթ պին գասաբ էշխասը թէտավի էյլէտիսի ճիհէթլէ, պու իլլէթլէրին թէտավիսի խուսուսընտա ֆէվգէլատէ մէհարէթ քէսպ էյլէմիշ օլտուղունտան, երքեք վէ գասընըլարտա եէնի վէ էսկի ֆքէնկիսի վէ պէլ սօղուգլուղունու վէ անկէրտէն հարբլ օլան սէս գէսըգլըղընը վէ եարարը վէ տէրի ուֆունէթլէրինի վէ իտարբ տարլըղընը վէ իսթիհապը մէսանէսի վէ վէգաֆիզը թէնասիլիյէ իճրասընտա նօգսանլըկէթի սուրէթը միքէմմէլէտ վէ թէճարիպը միսթատատիսէսինի թէրագգէսաթը ֆէննիյէ իլէ պիրլէշտիրիրէք աղ զէման զարֆընտա թէտավի էյլէր։

Տէր Ալիխէտ հէր հանկը թապպպ իլէ խթէնիկուրսա գօնսիլթօ օլունապիլսիսի կիպի, Էվրօքանդն էն մէշհուր աթըպպասը իլէ տանի պիլ մուխապէրէ գօնսիլթօ իթրա օլունուր։

Վիճանտը Շահանէսէն թահրիրէն միրաճաաթ իտէճէք զէվթընը՝ օրասաքի թապպպին պիր բաբրունը եասընտ մուֆասալ պիր թարիֆնամէ կէօնտէրմէյլերի էզէմ տիր։

Բազարտան մասաա, հէր կիւն սաաթ ատօրտէ գասաբ, Գումգաբուտա Զիֆթէ կէշինէլէր ճատէսինտէ 13 նիսմէրօլու խանէսէ, սաաթ պէշտէն սէքիզէ գասաբ Սիրքէճիսէ Պապը Ալի ճատէսինտէ թիւրքիյէ էզգանանէսինտէ։ Սաաթ սօգուդան օն պիրէ գասաբ Սուլթան Պաեազիտէ, Ադճիլար պաշընտա Սինէմման էֆ Նին Պաեազիտ էզգանանէսինտէ խասթէկեանը գապուլ էյլէր։ Ֆագըր օլանլար սալ։ Կիւնլերի մէճճանէն մուաեէնէ օլունուրը կէսիք Բաչա եօգուչունտա Լիզօր Մէրաթիսի էֆ Նին էզգանանէսինտէ հէր հանկի սաաթ խթէ իլիբսէ, թապիպը մուսիյէ ճէլպ օլունապիլէճէքտիր։

ՏՕՔԹՈՐ ՁՕՊԱՆՕՂԼՈՒ

Մուսաիլէյհ փարիսաէ միատէթը մէտիսէ էմրաղը տանիլիճ վէ ասապիճէ քէսպի իսթիսաա իլլէյուպ սարա՝ էբարազմօս, խթէրիք, եարբմ պաշ աղրընը, նիզիլ, ուլգուսուլգուգ, ուլգուտա կէզինմէք, չօճուգլարընը իարար թուքամամալարը վէ էնվան սինիրիսաթալըգլարընը էլէկտրիք իլէ թէտավի էյլէսիյէ կիպի միատ սուլարը, վէ միսէ սուլունընը արթմասը վէ էքսիլմէսի, պաղըրսագ, գալպ, ագ վէ գարաճիղեր վէ պէլ սուլարմէ, էմրաղ տանիսիճէ սաիրէի ֆէննը թըպպը էն սօն քէշֆիսաթը իւզրէ հէր կիւն սապահան էօյլէնէ գասաբ իսանապօլտա օգճիլէր զաբընտա (Պայազիտ) վէ ուզուն չարշուտա (Մէրիտի) էճզանանէլէրինէ վէ էօյլէտէն Նօնրա, պէյ օղլու ճատէսի քէպիրատ Օտիսն թէսթրօսու գարշուսընտա 165 նօմէրօլու Մուայէնէլանէի խուսուսիէսինտէ միրաճաաթ իսէն խասթէկեանը գապուլ իլլէր։ Մուայէնէլանէի խուսուսիէսինտէ հէր Նէվ թէտավիի էլէքթրիկի վէ էլէքթրիկ պանէօսու մէվճուտ տուր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ

Բարձրագոյն ընթացք՝ Գործնական տարբերակ բնագիտական և բնապատմական ֆիզիոլոգիան Կ. Ս. Տէմիրեանի։

Սոյն գործը Կրթական Ծրագրի համաձայն պատրաստուած ըլլալով, յատակ և դիւրահասկնալի ոճով մը կը խօսի Մարդաբանութեան և առողջապահկի պայմանները, Բնաբանութեան, Երկրաբանութեան, Մետեորաբանութեան, Բնագիտութեան և Տարրաբանութեան ամէնէն կարեւոր և գործնական ու արուեստագիտական մասերուն վրայ։ Դասագիրքը կը բաղկանայ 352 ութածալ էջերէ և կը պարունակէ նիւթին պատշաճ 228 ընտիր պատկերներ շահեկան ծանօթութիւններ կու տայ նաեւ ամէն կարգի արհեստներու վրայ, որով անհրաժեշտ գիրք մըն է նաեւ ամէն արհեստաւորներու։

Գին 7 ֆռանկ։

Տէմիրեան էֆ.ի սոյն երկասիրութիւնը, որ բաղմաթիւ Դիպուած Բրոնէլիներով ալ համեմուած ու ճոխացած է և կիսաղղայնէ իրագիտական և բնապատմական ճիւղին յատուկ և նորագոյն ծանօթութիւններով լի իր ամբողջ դասընթացքը և որ իր դրական և դիւրուսոյց մէթոտովն ու նիւթերու պէսպիսութիւնովը կը գերազանցէ ցարդ լոյս տեսած հեղինակութիւնները, կեդր. Վարչութեան Պատ։ Ուսումնական Խորհրդոյ կողմէ վաւերացած ըլլալով՝ Լերմանէս կը յանձնարարուի մեր բոլոր վարժարանաց համար։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ՆԱԵԻ

Նոյն հեղինակէն Մարդաբանութեան դասերու, պատկերազարդ նոր ընթերցարանը։ Գին 3 ֆռանկ։

Կեդրոնատեղին է Կեդրոնական Նոր Դրատուն Մէջճան փողոց եալտը Խան Թիւ. 8—9։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միամիլէյհ՝ օն պիր սէնէ մուգատէմ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէտէն պա չահատէթնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ զարէթ ու իսթիգամէթիյէ հէր քէսին հիւմիւ թէվէճճիհ վէ էմնիյէթինի գազանմը, երգապը նամուս վէ լիյագաթատան վէ պիրինճի սընրի տավա վէքիլէրինէն մասուճ պիր զաթ տուր։

Քէնտիլերի՝ հէր նէվ Շերի, Հոդ-գուգ, ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը սէրգեճատ իտէր։

Պիր մէպլաղը մալիմ մուգասիլինտէ ալթը այրըգ վէ սէնէլիք ապօնէ գայտ վէ գապուլ իլլէր։

Տավալարը հագգընտա մէճճանէն մալիմաթ ալմագ իսթեէնէրէ պէյանը ըէյ վէ իթաալ մալիմաթատան գաչընմագ։ Էքսէր տավալարատան բէչին իճրէթի ալմաբղը կիպի, բէք չօգալարընտա սուգէն թէսվիյէսէ գուսուր էյլէմէղ։ Մագազէլարը սաաթ 2—6ետ վէ ագշամլարը տախի 9—11է գասաբ եազըխանէսինտէ պուլունուր։

Իսարէխանէսի՝ Պապը Ալի ճատէսինտէ Մուսուճ խանընտա 6 վէ 7 նուսմէրօլը օտալար տըր։

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս Մահմադ Փաշային Գլուխը Թիւ 271

Վաճառատան մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ չաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ չաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս, յանձնարարուած անուշները և զանազան չաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին, վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ֆոնտան և ուրիշ տեսակ չաքարներու ճոխ մթերք մը։ Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները չատ ածան են։ 47—106

Էն ալա վէ նէֆիս իբէքտէն մամուլ ՊԱՖՐԱ վէ ՍՈՒՎԷՃ քեաղըտլարը եալընըզ սիկարա մէրագլըլարընը մէմնուն էտպիլիր։ Պու քեաղըտլարընն ֆէվվէքլատէ միէսսէրիյէթի մուգայիսէրինին արթմասընա սէպէպ օլմըշ օլորղընտան, գարագլարընն տէրուսնինտէքի ուէֆէր մէհրինէ վէ ալամէթի ֆարըգայը սայիրէյէ տիգգաթ օլընմասը թավսիյէ ըլնըր։ 46—56

ՄՈՒՍԻՓԻ ՄԷՐԱԳԼԷԼԱՐԸՆԱ

Մէարիֆ նէզարէթի ճէլիլէսի էվրաղ գալէմի խիւէֆտարընտան Հասան Թահսին էֆէնտի իլէ նօթա վէ ֆէհնի մուսիգի մուալիմի Զուլհաան Գրիգոր էֆէնտիլէր թարաֆընտան հէր օր պէչ կիւնտէ պիր՝ մանթաղամին նէչր իսիմէքտէ օլան էգնարը մուսիգի եաբաճա մինթէգզպ չարգը վէ գանթօ նօթասընը իքինճի ֆօրմասը նէչր իսիմիշ տիր։ Պիրերթանէ էսինտէլերինի հավէսքեարանը մուսիգիյէ թավսիյէ իսէրիպ։

Մահալը ֆիրուսթի Պապը Ալի ճատէսինտէ 22 նումէրօլու Իսթանպօլ քիւթուպխանէսի, Մէրճանտա սաչը Եղիա էֆէնտի վէ էսկի Զաղիֆիէ ճատէսինտէ Սէֆա Ֆօնօկրաֆիխանէսիյէ սաիր մահէլլէր տիր։

عافيت صيدلى

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ԱՖԻՅԷԹ

Պոդոթեան ենթակայ եղողները եթէ ժամանակին չը դարմանուին, անխուսափելիօրէն անոր հետեւանք եղող թունաւորման պիտի ենթարկուին որովհետեւ, բնական դէմ, օրերով սատմքսին և աղիքներուն մէջ մնացած ուտելիքները փոխանակ մարսուելով մնալնդ տալու. ընդհակառակը թունաւոր միքրոպներ յառաջ բերելով արիւնը կ'ապականին և ախորժակի պակասութիւն, գլխոցաւ ու պոռոյտ, դժուարամարսութիւն, բերնի հոտ, տեռատասութիւն (պասուր որովայնի ուռեցք, խիթ (սանոր), սիրտ խառնուելք, աչքի խաւարում, և այլն հիւանդութիւններ յառաջ կը բերեն։ Մարքարդարքիս առաջնակարգ դեղագործներէն Անտոն Գոլօրեան էֆէնտիի հնարած և Կայսերական Բժշկական Ժողովէն արտօնուած «Ամֆիյէթ» դեղահաներուն գործածութիւնը վերոյիշեալ ախտերէն բոլորովին ազատ կը պահէ, լուծողութիւնը կը դիւրացնէ և սատմքսն ու աղիքները զօրացնելով կուտայ անոնց կանոնաւոր և բնական վիճակ մը որով և միշտ լուծողական դեղեր առնելու պէտք չի ձգեր։

Ընդհանուր վաճառատեղին է Կ. Պոլիս Ճրդալ օղլու Ասրի դեղարանը։ Կը ծախուի նաև Պահճէ Գարու Բիւնիէքանը Միքաճեան և Մէջքիմէթեան դեղարանները և Ղալաթիա Մատէլլայի դեղարանները։

ՏՈՒՓՐ (5) ԴԱՀԵԿԱՆ է։

Գաւառներէն մեծաքանակ և փոքրաքանակ յանձնառութիւնք կ'ընդունուին։

ԲԱՐԻՋ ՍԷՐԿԻՒ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՖԻՖ

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷՃՀՈՒՐ ՏԻՊԻՆ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

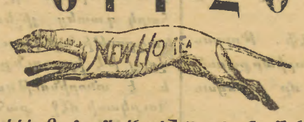

Մէկքիւր Սէրկիի Ումումիսխանէ՝ մուքեաֆաթընը, HORS CONCOUR բէգապէթիսիզ գազանմըշ տըր։

Էն ուիգագ թէֆէրրուաթընա գասատ էմսալընա թէվէֆֆիւգ իտէր

Թիւրքիա իչիւն եէկեաճէ աճէնթասը Յ. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ Էվլասլարը

Մէրքեզի ֆիրուխթը Սթանպօլտա, Պահճէ Գարուսընտա, Համիտիյէ ճատէսի, Ն՝ 7 Թրամուէյ խանթը իւղերինտէ

ՇԻՒՊԼԷՐ՝ Իզմիրտէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիոն Գարահիսարտա վէ սաիրէ Թամիր վէ եօյրէթմէսի մէճճանէն տիր

ՈՒԷՍԳԸՐՆ

ՉԱՐԼԱՄԷԹՕՆԷՆ ԳԱՐԱԲԸ ՄԱԽՍՈՒՍՑԱԼ ԹՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆԴՐԱՏԱ

1851Տէ ԹԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐԾԸ ԻՆԿԻԼԻՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարըն մէճմուի	ֆնկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվլիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա շիպպէսինին միւսիրիլ ումումիսի՝ ԴԱՆԻԷԼ ԱՍՏՈՒՍԹԱՏՈՒՐ Իսթանպօլ, Պահճէ Գարու, Անանիատի Խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա սըր

ՀԽԹԱՐ — Շէհրիմիզին էն մասարուք Ֆրանսըզ վէ Ամէրիկա գումանիալարըն սէրմայէխ հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալա Ուէսթրընի 125 % տիր։ Իչլէ պու հագիգաթ Ուէսթրընն բրագիպլէրինէ թէկիվվիւգ էսթաբիլէյէ էն պէհչիւք թէէմմինաթ սըր։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԷԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԼԷ, ԹԷՄԻԼԱՐ ՖԻ. 7500000

1899տա մէրի իւլ ըճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրդ.		19,534,276
» » եանկրը » » »		460,267,203
» » » » բրիմի »		1,433,965

Էմէր-էնկիրէ վէ չօճուգլար փչիւն միաթէսիյ շէրսիթի իլէ սիկուրթա ագտ իտէր

Եանկը-ֆրանսը հէր նէվի պիտա վէ էշնա իւզէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Նէֆէյսէ-ֆրանսրբէ-ֆրանսը մալ, էվրագը նագտիյէ վէ վաքոր սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսէսատարանա՝ 1896տա 18½%, 1897տէ 18%, 1898տա 18%, 1899տա 16% թէմէթթիւ թէվզիի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերի՝ (Էէրսատատէթ Գրէյտ Լիմոնէ, Ալմանատատա Անկլօ Ասոթրիան Պանգ, Օսֆէատատա Պանդ Նասիոնալ Պիլկար։

Թաշրալարը իչիւն միւսատատ վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլըշտր Թիւրքիա իչիւն ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա Մէրթէպանի ասգագ, ճէտիտխան

Թիւրքիա իչիւն ումումի միւֆէթթիշ՝ — Ա. ԿԻՐԻԼԵԱՆ

Հէր չէյտ մանֆազան սընէթէ չալընըրընը կիպի, սիկարա քեաղրալարընն տախի նաֆի օլմալարընա իթինա էտինիր։ ՏԻՒՔ վէ ՊՕՆ վէ ՊԷՅԱՋ ԳԱՊԷՐ ՊՕՆ նամը իլէ սիկարա քեաղրընը թավսիյէ իսէրիր։ 39—5)

ԻԼԱՆ

Եալօվա գասապասընտա իանէի էհալի իլէ միճէտատէն ինչա օլունաճագ օլան վէ պէտէլը քէշֆի տօգանպէչ պին զրուշտան իպարէթ պուլունան օն ալթը օտա վէ իբի սալոն իլէ միչթէմիլաթը սարէեի հավի հիւքիւքիւմէթ տարէսինին թանգիմ իթթիրիյէն բէսմ վէ քէշֆ տէֆթէրի մուճիպինճէ, ինչարնա թալիպ օլանլարին չէրալիթը ինչալիյէեի էօյրէնմէք վէ թէնզիլաթ իճրա էյլէմէք իւզրէ միատէթը միւնագասա օլան սէնէի հալիսի էլուլընն օնունճու կիւնիսէ գասատ Եալօվասատի գօմիսիօնը մախսուսընա միրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։

ԱՌԵՒՏՐ. ԵՒ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ԲԱՆԿԱԼԵԹ

Գէլէբօրնէ և Յերեւէլ

ԶՈՐՈՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Առեւտրական վարժարանը փոխադրուած է Բանկալթի, Հարպէէ ազգիրին դէմ, ճէտիտիէ փողոց Թիւ 173 ընդարձակ և օդաւէտ տանը մէջ, իսկ աղջկանց լեզուագիտական վարժարանը պիտի շարունակուի բաղնիքին փողոցը իր նախկին տեղը։

Մանկապարտէզի, նախակրթարանի և Ուսումնարանի աշակերտաց և աշակերտուհեաց ծնողք հաճին դիմել Առեւտր. վարժարան, մինչ տոմս սատանալու համար։

Թէ՛ Առեւտր. և թէ լեզուագիտական կրկին վարժարաններն վերաբացուած են արդէն, դասերը կանոնաւոր կերպով պիտի սկսին սեպտ. 3/16 երկուշաբթի օրը։

Հիմնադիր Տնօրէն

2—10 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳԴԱՍԱՐԵՆի

ՔԻՄԻ ՊՈՒԼՄԱԼԸՍԸՆԴՔ

Անզընդրը գօգմասընը, տիւէրինէրն խասթալըգտան քիւլիէն պրգալմասրը արդու իտէր խէնիզ Պաղն Գարուսընտա Նիզամիէ գարագէզ գարչու քէօչէսինտէ 1 նօմէրօլը մահալը մախսուստա տիչ թապիպի

ԽԱՉԻԿ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻի

գիուլալըսընը։

Մուսաիլէյհ Մէքթէպի Թըպպիճի Շահանէտէն մէէղուն օլուպ, հիչ պիր գարը հիսա իթթիրմէքսիզին տիչ չէքմէքտէ մուճիսի պուլունընը պիր իլաճ իլէ եալընըզ իբի սէֆհատա էն չէտիտ տիչ ազրըլարընը քէսմէքտէ, «սբրրիթ»կիպի հեր նէվ տիչ էթի խասթալըգլարընը թէտավի իթմէքտէ էֆէֆնին էն սօն ուսուլի իւզրէ վէ նէվ վիճատա ազէթլար իլէ տիչ տօլտրմատագտա տըր։

Էնվալի թագմա տիչ վէ չէնէ իսալընտաքի մէհարէթի քամիկէսի ումումի միչէրէրէրինին հիւնիւ թէվէճճիհնի ճէլպ իթմէքտէ տիր։

Ճումատա կիւնլերի մուայէնէլանէտէ բազար կիւնլերի սէ կէտիկ Բայտատա Համամ ճատասընտէ, 15 նօմէրօլը խանէսինէ միրաճաաթ իսէն ֆուգրայը մէճճանէն թէտավի իսէր։ Սապպէրը սաաթ 1½ գասաբ վէ ագշամլարը տախի սաաթ 11էն սօնրա հեր վագրթ խանէսինտէ պուլունուր։

Հրատարակիչ-Խմբագիր
ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԻՆ ԱԶԱԿԵՐՏԸ
Հոգեբանական Վէպ
Հեղինակ Բօլ Պուրժէ
Թարգմանեց Օննէպ Զէֆրէ-Սաֆի
Գին 6 ղրուշ
340 էջ ութածալ

Վստահ ենք որ այսքան դիւրամատչելի գնով համակրելի թարգմանչին այդ հրատարակութիւնը ընթերցող հասարակութեան կողմէ արժանի ընդունելութիւն պիտի գտնէ, որը համար հեղինակին և թարգմանչին անունները արդէն գրաւականներ են։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԷՔԵԱՐ ԹԷՖԹԻՐԳԱՍԸ (55)

ՄԻՒՐԷՊՊԻՅԷ

10

Կէթիրէ կէթիրէ նէթիճէէի իչթէ շուրաեա կէթիրտի։

—Պէն, էսէրին գըմը ազամընը եաղտրմ, մապասընը իթմամ իթմէք իւզրէ եեմ, Ամուճա, Շէմի, սիզ իբիր Նիզ պէնիմ ֆրանսըզճա եաղտրգլարը-մը թիւրքճէէ թէրճէմէ իտէճէքսինիզ, Սատրի պէյ ատ թէրճէմէ միւսվէտտէրինի թէպեիզ իտէճէք, անլատընը՞զ մը։ (եաղտրանէնին իւզէրինէն պիր եըղըն ատֆթէր ուզաթարագ) Իչթէ եաղտրգլարը-մը պուլունար, հայտէ տուրմանընը՞զ, պուրատա՞ մը չալըշըրսընը՞զ, եօգսա պաշգա եէրատ մի։ Պաշ պաշա վէրիպ իչէ չիւրու իթմէլի... պիր հաֆթա, նիհանէթ օն կիւնէ գասաբ թէրճէմէի տէ պէեազընը տա խթէրիմ։

Մ՚հ, քեաչքի Տէրրի էֆէնտի օղլունու ֆալագաեա եաթրրուպ թապանարընա սէքքէն սաբա վուրա իտի տէ, պէօյլէ հարէմտէն թարտ իթտիքատէն սօնրա, օ գասաբ մուզաարըպ պիր զէմանընտա պաշընա պիր տէ չէքիլմէզ թէրճէմէ պէլասը սարմաեա իտի...։

Իքիսինէ միթէրճիմլիք եէրինէ միպէյիդլիք վաղիֆէսի թէվճիհ իտիլէն պու իւչ տէրճէմէ՝ էլլէրինտէ աէֆթէրլեր իլէ սիբզլամ պիբզլամ քիւթիւպանէսէն չըգտրլար, սէլամլըգ ճիհէթինտէ պիր օտաեա կիրտիլէր։ Օրթաեէրտէքի մասանրն իւզէրինէ հօդգա գալէմ կիպի էտվաթը թարիրիյէ վէ պիր գաչ լուղաթ քիթապը իհզար իթտիքատէն սօնրա, Ամուճա պէյ Սատրիեէ

—Հայտէ կէլ պագալըմ, ալպիդիա տէտի։

«Ալպիդիա Լէկիւմնեէօղ-միսօղէ» ֆամիլիասընտան ագասանընն բէք գօմշուսու պիր աղաճ տըր։

Ամուճա պէյ կէօզլէրինի աչուպ, պու իլք ճիւմլէի միւթէրճէմէէի օղուեարագ.

—Օլմասը, թէրճէմէի պէյլէ եաբար իսէն, մութլագ իքիմիզ տէ ֆալագա եէրիզ։ Էվվէլա, «Լէկիւմնեէօղ միսէօղէ» թապրրինի էօյլէ անէն գուլանմագ օլմազ, օնուն լիսանըմըզտաքի մուգապիլինի պուլմալը, ատնիէն, «ֆամիլեա» ույմազ, օնու տա տէկիշտիրմէլի, սալիսէն, էֆէնտի՝ պիզգ «Ալպիդիա» ագասանընն գօմշուսու տըր. տէմէսի, ագրապասընտան տըր տէտի, գօմշուլուգ նէրէտէ՝ ագրապալըգ նէրէտէ, կէօզլինիս աչ եաղրում...։

—Սատրի պիկիճիլիք թասամագ իւզրէ, սէօզէ գարըշարագ.

—Սիզ տէ ֆամիլեասընտան տէմէեինիզ տէ ալիէսինտէն տէեինիզ։

Ամուճա պէյ Սատրիեէ.

—Սէն սուս ճանըմ, աղամլարընն ալիէսի օլուր մը։

Սատրի հիտտէթլէ։

—Ագրապասը օլուուդտան սօնրա, ալիէսի օլմազ մը։

—Ամուճա պէյ լուղէթտէ «ֆամիլ քէլիմէսինէ պագարագ.

—Հա, իչթէ նէպաթաթ հագգընտա օլուր իսէ, ֆամիլեա՝ «ֆամիլէ» մանէսընա կէլիրօր։ Օնու պուլուուգ, չիմտի Լէկիւմնեէօղ»ի արաեարմ.

Շէմի.— Օնա հիչ պագմա. «Լէկիւմ»սէպղէ տէկիմ մի, օնա պիր ատաթը նիպէթ իլալէ իտուպ, «սէպզէվաթը տէրիզ.

Ամուճա պէյ.— Օլմազ չօճուգ, տուր պիր տէֆատա օնա պագաեարմ, (պագարագ.) հա, ալէա... իչթէ օնու ատ պուլուուգ, պուգուլի եաղրօր։ Օ հալտէ թէրքիպիմիզ՝ «ֆասիլէի պուգուլիյէ» օլուուօր, չիմտի «միմօղէ»նէ նէ՞ տէեէճէնիզ։

Ամուճա պէյ ֆրանսըզճատան թիւրքճէէ օլան լուղէթլէրէ պագար, օ քէլիմէի պուլմազ, սրրի ֆրանսըզճա լուղաթա միւրաճաաթ իսէրէր, «միմօղէ»ի «տիգիթիլէտօն» քէլիմէսի իլէ թարիֆ օլունմուշ պուլուրլար, պու իքինճի քէլիմէէ պագարլար, օնու ատ հիչ անդաեամատըգլարը թապրրաթլէ մուֆէսսիր էօրիլրլեր։

Թուքտուրուուգլարը միւնագաչալի պագէն միչաթէմէ տէրէճէսինէ վարը ագչամա գասար օղրաչտրգլարը հատ, եարբմ սահիֆէտէն զիեատ թէրճէմէէ, մուվաֆֆագ օլամազլար, օնատան տա մանէա չէգար կիպի տէեիլ։

Ագչամ իւսթիւ Ամուճա պէյ, վագչամ, տէեի մասանրն էօնիսանէն գալգար, ագասիանրն գօմշուսանտա, անթէլ մէնթիգանրն ագրապասընա տա աղզընա կէլէէի աթար թուքթար։

(Տէվ-ի)